

ወጋክታ

4ይ ዓመት ቅጽ 24 17 ሚያዝያ 2016 ዓ.ም

ሐሙስ

ብር 10.00

አብዚ ሒዝናዮ ዘለና ዓመት ቱሪስታት ወፃኢ መስሕባት ቱሪዝም ትግራይ ጎብንዮም

ኣብርሃ ሓገስ

አዲስ አበባ፡- አብዚ ሒዝናዮ ዘለና ዓመት 2016 ከባቢ 3 ሺሕ ዝኾኑ ቱሪስታት ወፃኢ ዝተፈለሉ መስሕባት ቱሪዝም ትግራይ ከምዝጎበኑዮ ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር ብቐዓት ምርግጋፅ ቢሮ ባህልን ቱሪዝምን ክልል ትግራይ ኣይተ የማነ ገድሱ ገሊፆም።

ኣይተ የማነ ገድሱ ንጋዜጣ ወጋክታ ከምዝበልዎ፤ ቐድሚ እቲ ኹናት ካብ 80 ከሳብ 90 ሺሕ ዝኾኑ ቱሪስታት ወፃኢን ናብ 2ን3ን ሚልዮን ዝኾኑ ድማ ናይ ውሽጢ ዓዲ ይጎብኑዮ ከምዝነበሩ ብምዝኾኻር፤ አብዚ ሒዝናዮ ዘለና ዓመት ድማ ከባቢ 3 ሺሕ ዝኾኑ ቱሪስታት ጎብንዮም ነዮም።

ናይ ውሽጢ ዓዲ ቱሪዝም ብዝምለከት አብ ዝተፈለሉ ፈስትፎድን ፍፃሜታትን ከምኡ 'ውን መናእሰይ ትግራይ ቢሮ ከባቢ ኣም ብጉጅላታት እናተወደቡ ብፍላይ አብ ቀዳማን ሰንበትን አብ ምሕጃር ጎብታት ዝኣምሰሉ ተግባራት ይነጥፉ ብምህላዎም አብ ቱሪዝም ተስፋ ዝህቡ ምንቕስቓስ ይርኣይ ኣሎ ኢሎም።

ብተወሳኺ ዝተፈለሉ ስራሕቲ ፈጠራታት ኢደ ጥበብን ካብ እዋን ናብ እዋን እናወሰኸ ይኸይድ ብምህላዎምን ከምኡ 'ውን ቦታታት መስሕባት ቱሪዝም እናሰፍሐ ይኸይድ ስለዘሎ ናብ ትግራይ ዝመልኡ

ኣብዚ ሒዝናዮ ...6

ስምምዕነት ሰላም ፕሪቶሪያ ኩናት ብገስቲካ ናይ ምፍታሕ ባህሲ ኣምጻኡ 'ዩ

መኣርግ ገ/ሄር

አዲስ አበባ፡- አብ መንጎ ህወሓትን መንግስቲ ፌዴራልን ኣጋጢሙ ዝነበረ ኩናት ብሰላም ንምፍታሕ አብ ፕሪቶሪያ ዝተበፀሐ ስምምዕነት ሰላም፤ ኩናት

ብገስቲካ ናይ ምፍታሕ ባህሲ ኣምጻኡ 'ዩ ክብል ቤት ምኽሪ ሃገራዊ ድሕነት ገሊፁ።

ቤት ምኽሪ ሃገራዊ ድሕነት አብ እዋናዊ ጉዳያት ትማሊ ኣብዘወፀአ መግለጺ ከምዝሓበሮ፤ እዚ ናይ ሰላም ስምምዕነት ዛንታ ሰዓርን ተሳዓርን ብቐምታ ንመፃኢ

ወለዶታት ከይመሓለፍ ዝተገበረ ብሱልን ቆራፅን ውሳኔ 'ዩ። ዝዚ ኣማራጺ ብምኽታል ደም ምፍሳስን ግጭትን ደው ከነብሎ ክኢልና ኢና።

አብ ክልላት ኣምሓራ፡ ዓፋርን ትግራይን ስራሕቲ

ስምምዕነት ሰላም ...6

ምህርቲ መዓድን ክልል ትግራይ ሕጋዊ መልክዕ ንክሕዝ ስርዓት እናተዘርገሐ 'ዩ

ሂርሞን ፍቃዳ

አዲስ አበባ፡- ምህርቲ መዓድን ክልል ትግራይ ብሕጋዊ መንገድ ንክስራሕን ናብ ስርዓት ንምእታውን ፃዕሪ እናተገበረ 'ዩ ክብል ቢሮ መሬትን መዓድንን ክልል ትግራይ ኣፍሊጡ።

ዳይሬክተር ዳይሬክቶሬት ጉዳያት ኮምኒኬሽን ቢሮ መሬትን መዓድንን ክልል ትግራይ ኣይተ ፍስሃ ግርማይ

ምህርቲ መዓድን ...6

«ኢትዮጵያ ካብ ኢኮኖሚያዊ ፅግዕተኝነት ተናገፋ መርኣዮ ነፃነት፣ ሓድነትን ብልፅግናን ኣፍሪካ ክንገብራ ኢና»

- ቀዳማይ ሚኒስትር ኣብይ አሕመድ (ዶ/ር)

መሰረት ገብረዮሃንስ

አዲስ አበባ፡- ኢትዮጵያ ካብ ኢኮኖሚያዊ ፅግዕተኝነት ተናገፋ መርኣዮ ነፃነት፣ ሓድነትን ብልፅግናን ኣፍሪካ ክንገብራ ኢና ክብሉ ቀዳማይ ሚኒስትር ኣብይ አሕመድ (ዶ/ር) ገሊፆም። ናይ ለውጢ መንግስቲ ዝድግፍ ህዝባዊ መድረኽ አብ ከተማ ወልቄጤ ተኸይዱ።

ኢትዮጵያ ቀዳማይ ሚኒስትር ኣብቲ እዋን ተረጊቦም ከምዝበልዎ፤ ጉራን ጎንት ብዝተብሃለ ቃል ኪዳኑ ብዛዕባ ሓድነትን ሓብራዊነትን ከምሃረን ብተግባር ዝነበረን ማሕበረሰብ 'ዩ። ኢትዮጵያ ንምክፍፋልን ጎንፂ ንምፍጣርን በቢእዋኑ ንዝፅዕሩ ፀላእቲ መላእ ኢትዮጵያዊ ሓይሊ ሓድነት ብምርዳእ እዛ ድንቁ ሃገር ንመፃኢ ወለዶ ኣበልጻግካ ንምርካብ ክንሰርሕ ይግባእ ክብሉ መልእኽቲ ኣመሓላሊፎም።

ጉራን ብዛዕባ ሰላም ከምህርን ብሰላም ዝነበርን መርኣዮ ህዝቢ ምዃኑ ብምግላፅ ብዛዕባ ሰላም ከይሓሰብናን ከይነበርናን ሰላም ምርካብ ኣይክእልን ኢሎም። ኩሉ ኢትዮጵያዊ ሰላም ብምድላይ፣ ብሓባር ብምንባር ዝበልፀጉን ንኹሉ ትምቸውን ኢትዮጵያ ንምርኣይ ንክሰርሕ ፃውዒት ኣቐሪቦም። ኢትዮጵያውያን

«ኢትዮጵያ ካብ ...6

«ሓድነት ኢትዮጵያ ንዓለም ኣብነት ንክኾን ክንሰርሕ ኢና»

- ቀዳማይ ሚኒስትር ኣብይ አሕመድ (ዶ/ር)

ገፅ 4

“ምንቕስቓስ ቱሪዝም ብመንግስቲ ጥራሕ ዝፍፀም ስለዘይኮነ ኣብ ሕውዮት ቱሪዝም ግድኡ ክዋፃእ ይፅውዕ”

- ኣይተ የማነ ገድሱ

ገፅ 5

ትኩረት ኣብ ምንቅቓሕ ቱሪዝም ከተማ ኣክሱም

መሰረት ገብረዮሃንስ

ኣክሱም፡- ቱሪዝም ከተማ ኣክሱም ኣብ ምምላሽ ዘነቃቅሕ ስራሕቲ ኣብ ምስራሕን ከም ሃገር ናይ ኹሉ ሓላፍነት-ዩ ከብሉ ከንቲባ ከተማ ኣክሱም ኣይተ ኣበብ ብርሃን ገሊፆም።

ከንቲባ ከተማ ኣክሱም ንትኩረት ፕላን ኢትዮጵያ ከምዝለዎም፤ ኢኮኖሚ ከተማና ብቀጥታ ኹን ብተዘዋወረ ምስ ቱሪዝም ዝተኣሳሰሩ 'ዮም ። ዝተፈለገዎ ቅርፅታት ብምስራሕ፤ ኣስተርጓምቲ፤ ግልጋሎት ሆቴል ምስ እዚ እም ስራሕቲ ቀጥታ ህይወቶም ዝተኣሳሰረ ከምዝኾነ ገሊፆም ።

ቱሪዝም ከተማ ኣክሱም ብምኽንያት ኮርና ዝተጎድኦ ኣንትኹውን እዚ ናብ ዝነበረሉ ኣብዘይተመለሰሉ እዋን ዝነበረ ኹናት ተወሲኹ ብሓፈሻ ኣብ ዘፈር ቱሪዝም ፅዕንቶ ፈጠሩ 'ዮም። እዚ ናብ ዝነበረ ንምምላሽ ከም ከተማ ምምሕዳር ቅድምያ ከንገብሮ ዝግበእና ዕማም ተቋራጹ ዝፀንሐ ግልጋሎት ኣፈሰ ትኩረት ንክጅምር ፣ ስራሕቲ ፕሮግራም ከስራሕ ፣ በዚ ጀሚርካ ናብቲ ንቡር ንክንምላሽ እቶም መሰራሕብ ዝኾኑ ሓድግታት ዝነበሮም ጉዳይት ንምፅጋን ስራሕቲ ብዝተወሰነ መልኩ ከምዝተሰርሐ ገሊፆም።

ኣብዚ ሕዚ እዋን ክበፅሕ ዝግበእ በገሓ ዓዲ እናመፀ ኣይኮነን፤ ከምቲ ኹላትና እንፈልጦ እቶም ሓድግታት ዝርከቡ ኣብ ማእኸል ከተማ ስለዝኾኑ ኣብ ዩኒቨር ከተማዝገቡ ሓድግታት 'ውን ዘለዉ ስለዝኾኑ ኣብ 2012 ዓ.ም ቅድሚያ እቲ ኹናት ምስ ናይ ውሽጢ ዓዲን ወጻኢን ብርክት ዝበሉ በገሕቲ ዓዲ ይመፀ ከምዝነበሩ መደባይታት ይሕብሩ ዝበሉ እቶም ከንቲባ ፣ ኣብዚ ሕዚ እዋን ብጭቡጥ ካብ ደገ በገሓ ዓዲ መገኢ ዶ ኣይመፀን ንምባል ምስቲ ዓባይቲ በዓላት ዝተኣሳሰረን ዉሑዳት ዝገሃሉ በገሕቲ ዓዲ ፕራሕ እናመፀ ከምዝኾኑ ገሊፆም።

ከም ከንቲባ ኣበብ ገለፃ ፣ መንግሥቲ ኣየር ኢትዮጵያ ዝህቦ ዝነበረ ግልጋሎት ብምኽንያት ተፈጠሩ ዝፀንሐ ኹናት ተቋራጹን ዓንዩን ስለዝነበረ እዚ ናብ ንቡር ንምምላሽ እቲ ምምሕዳር ከተማን ህዝብን ብቲ ስምምዕት ሰላም ድማ ፌዴራል መንግስትን ሓላፍነቱ ብምውጣእ እቲ ፅግና ኣብ ቀረባ እዋን ተጀምሩ ከምዘሎን ብቲ ውዕሊ መሰረት ድሕሪ ኸልተ ወርሒ ናብ ግልጋሎት ክኣቱ ብዝብል 'ዩ እናተሰርሐ ዘሎ ኣሎም። በዚ ዘይዲ ድማ ህዝቢ ኣክሱም ዓብይ ተስፋ ሕዝቱ 'ዩ ዝፀበይ ዘሎ ። ዘፈር ቱሪዝም ናብ ዝተሰርሐ ብርኪ ንምምላሽ ኹሉ ግዝያዊ ምምሕዳርን ፌዴራል መንግስትን ፍሉይ ትኩረት ከንበርሉ ይግባእ ኣሎም።

ቱሪዝም ልዕሊ ኹሉ ደላይ ሰላም 'ዩ ፣ ደቂ ሰባት ብሰላም ኣትዮም ብሰላም ከውፁ ኣለዎም ከም ምምሕዳር ከተማ እቲ ቀንዲ መፍለይና ከንገብሮ ኣለና ዝበልጥና ሰላምን ድሕንነትን ዝምልከት 'ዩ ዝበሉ እቶም ከንቲባ፤ ምስ ማሕበራት እቲ ኸባቢ ብምርድዳእ ተገይርሉ ዝተኣተዎ ጉዳይ 'ዩ እዚ ድማ ብትኩረት እናስራሕናሉ ኢና ኣሎም።

ዘተ - ቐንዲ መፍትሒ ዘላቂ ሰላም

በሪህ ኣረጋ

ኣዲስ ኣበባ፡- ኣብ ዝተሰለፉ ዓመታት ኢትዮጵያ ኣብ ኹሎም ዓውድታት ዓባይቲ ዓውታት ኣመዝገባ 'ዮም። እዘም ውፅኢታት ግና ብዝተመቐቐ መገዲ ዝተረኸቡ ኣይኮኑን። ብብዙሕ ዕንቅፋታትን ፈተናታት ውሽጢ ምበር።

ኣብ ዝተፈለገዎ ከባቢታት ሃገርና ዝስትውዕል ምዝራግ ሰላም ከምሃገር ብግንባር ቐዳምነት ካብ ዝተቀሱ ዕንቅፋታት እቲ ሓደን ቐንድን 'ዮም።

ሰላም መሰረት ኹሉ ነገር ከም ምዃኑ፤ ነቲ ዝስትውዕል ስእነት ሰላም ብእዋኑ ፍታሕ ምሃብ እንተዘይተኸኢሉ ዓብዩ ሃገራዊ ቅልውላው ከጋጥም ከምዝኸኢል ምሁራን እቲ ዘፈር ምትሕስሳብ ካብ ዝጀምሩ ውዲሎም ሓዲሮም 'ዮም።

መንግስቲ ሕቶ ኣለገ ዝብል ኣካል ኹሉ ንዘተ ናብ ዙርያ ጠረጴዛ ንኸመፅእ ተደጋጋሚ ግውዒት ኣቕሪቡ 'ዮም። ምስ ዝኾነ ወገን ንምዝታይን ፀገማት ንምፍታሕን ዘለዎ ቐሪፅነት 'ውን ኣፍሊጡ 'ዮም። ኮሚሽን ሃገራዊ ምክክር ተግባይቲ 'ውን ናብ ስራሕ ተኣትዮ።

ትኩረት ፕላን ኢትዮጵያ 'ውን ኣብ ሃገርና ዘላቂ ሰላም ንኸዓለል ካብ መን እንታይ ትፀቢት ይግበር? ብፍላይ ፀገማትና ብሰላማዊ መገዲ ፍታሕ ንክፈኸቡ ካብ ምግባር ኣንገር እንታይ ክስራሕ ኣለዎ? ኣብ ዝብል ርእቶ መዳርግቲ ኣካላት ሓቲቱ።

ፕራዛንት ሕብረት ወንጌላዊት ኣብያተ ክርስትያናት ኢትዮጵያ ፓስተር ገደብ ኣብደ ከምዝብልዎ፤ ከምሃገር ሰላም ንምፅናዕ ካብ ስድራ ቤት ጀሚሩ ናይ ኹላትና ምርብራብን ሰናይ ተሳትፎን ዝሓትት 'ዮም። ብፍላይ መንግስቲ ሰላም ምርግጋፅ ቐዳማይ ተግባሩ ከም ምዃኑ ንፀገማት ንሰላማዊ መገዲ ንምፍታሕ ኣክኢሉ ከንቀሳቐሰ ኣለዎ።

መሰላይ ተነኺሉ፤ ረብሓይ ኣይተረጋገፀለይን ዝብል ቐሪፅታ ዘለዎ ኣካል 'ውን ኹሎም ፀገማት ፍታሕ ክፈኸቡ ዝግብእም ብምኽክርን ዘተን ክኸውን ከምዘለዎ ኣሚኑ ናይ ኸልኦት ሓሳብ ንምድማፅ ድሉው ክኸውን ኣለዎ።

ረብሓይ ንምርግጋፅ ንገብሮ ምንቅስቓስ 'ውን ንሰላማዊ ወገናትና ናብ ፀገም ውሽጢ ዘእትው ንክይኸውን ግበኦ ጥንቃቄ ምግባር ከምዘድሊ የረድኡ።

ኣብ ኣስተምህሮ ኹሎም ሃይማኖታት ውሽጢ ወርቃማ ሕገ ዝበሃል ኣተሓሳስባ ምህላው ዝጠቐሱ ፓስተር ገደብ፤ እዚ 'ውን ንግዥ ንኸግበረልካ ትደልዩ ነገር ንኸልኦ ግበር፤ ኣብ ልዕሊኻ ዝግበር ዘይትደልዩ 'ውን ኣብ ልዕሊ ኸልኦ ኣይትግበር ዝብል 'ዮም።

ዝህ ሕገ ኣኸብርካ ምንቅስቓስ ፀገማት ብሰላማዊ መገዲ ንምፍታሕ ዕንቅፋት ንዝኾኑ መሰናኸላት ኹሎም ንምስጋር የኸኢል።

ሰላም ብግዕፅ ዝተወሰኑ ኣካላት ጥራሕ ንምርግጋፅ

ምፍታሕን ብሓደ ኢድ ከም ምጥቓዕ ዝቐፀር ምዃኑ ዝገልፁ እቶም ፕራዛንት፤ መንግስቲ፤ ተዋሳኒቲ ፖለቲካ፤ ትኩረት ሃይማኖት፤ ህዝብን ኸልኦት መዳርግቲ ኣካላትን ሰላም ንምዕሳል እጃቶም ከውፍዩ ትፀቢት ይግበረሎም።

ብፍላይ ሃይማኖታዊ ትኩረት ንኹሎም ሰዓብቶም ዘብዒ ሰላም ንክኾኑ ከምህሩ ከምዝግብእም ዝጠቐሱ ፓስተር ገደብ፤ መምህራን ኢና ንብል ሃይማኖታዊ ሰባት 'ውን ነምህሮ ትምህርቲ ብህይወት ብምግላፅ ንሰዓብትና መርኣያ ከንኸውን ይግባእ።

ከምቲ ፀገም ንምፍጣር ሓዲት ሰባት ኣበርክቶ ዘበርክቱ ሕድሕድና ንገብሮ ምንቅስቓስ ሰላም ንኸጠፍእን ንኸዓሰልን ኣበርክቶ ከምዘለዎ ምግንዛብ የድሊ ዝብሉ እቶም ፓስተር፤ ብሓይሊ ፍታሕ ንምምጻእ ዝግበር ግዕርታት ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ጉድኣት ካብ ምስዓብ ዝዘለ ውፅኢት ከምዘየምፅኡ ተሃሪቦም።

ብምዃኑ 'ውን ንዓርስና ኣብ ናይ ኸልኦ ቦታ ብምግባር ንኸልኦት ምድማፅን ብምምኽኻርን ብዘተን ንፀገም ፍታሕ ንምድላይ ቐሪፅነት ከንኸውን ይግባእ።

ኣባል ፈፃሚ ስራሕ ሓባራዊ ቤት ምክሮ ፖለቲካዊ ፓርቲታት ኢትዮጵያ መብራቱ ኣለሙ (ዶ/ር) ብወገናም፤ ኣብ ዝተፈለገዎ ከባቢታት ሃገርና ዝፍጠሩ ዘይምርግጋእን ጎንፅታትን ኣብ ህይወት ሰብ፤ ዕንወት ንብረት፤ ምምዘባልን ሰብኣዊ ቐውስታትን እናስበሮ ይርከቡ። ነዘም ፀገማት ምፍታሕ ዝኸኢል ነንርእስና ከንደማመፅ እንተኸኢልና 'ዮም። ነዚ ድማ ዘካትቱ መድረኻት ዘተን ምክክርን ምፍጣር የድሊ።

ዘላቂ ሰላም ንምዕሳል ፖለቲካዊ ሓይልታት፤ ሲቪል ማሕበራትን ሃይማኖታዊ ትኩረትን መንግስቲ ንቐሓት ተሳተፍቲ ንክኾኑ ትፀቢት ይገብር ዝበሉ ዶክተር መብራቱ፤ ኮሚሽን ሃገራዊ ምክክር ኣብዚ ሕዚ እናስርሐ ዝርከብ 'ውን ጎንዩ ደው ንምባልን ኣብ መንገድ መንግስትን ህዝብን ንዘሎ ማሕበራዊ መስተጋብር ንምጥንኻርን 'ዮ

ኢሎም። ስለዝኾነ ድማ ናብ ዝኾነ ዓይነት ጎንዩ ቐድሚ ምምራሕና ኣለዉና ንብሎም ሕቶታት ኹሎም ንቐድሚት ምምጻእን ብሰላማዊ መገዲ ፍታሕ ንክፈኸቡ ብቐሪፅነት ምቕላስን የድሊ።

እቲ ኸልኦ ሰላም ንምርግጋፅ ፍታሕ ክኸውን ዝኸኢል ፖለቲካዊ ሪፎርም ምክያድ 'ዮ ዝብሉ እቶም ፖለቲከኛ፤ በዚ 'ውን ካብ ሕገ-መንግስቲ ጀሚሩ ንትኩረት ምፍታሕን ኣካል ፍታሕ ንክኾኑ ምግባርን ይግባእ ክብሉ ኣመላኪቶም።

ኣብ ሃገርና ንዝስትውዕሉ ታሪኻዊ ቐይምታት ምፍታሕን ብዝፍጠሩ ጎንፅታት ጉድኣት ኣብ ዝበፀሐም ከባቢታት ግበኦ ድጋፍ ብምግባርን ንዝርርብን ዘተን ምቐው ከንታት ምፍጣርን ትፀቢት ይግበረልና ኣሎም።

ሓፈሻዊ ፖለቲካዊ ስርዓትና ጥዑይ ንክኸውን ንመራሕቲ ፖለቲካዊ ፓርቲታት፤ ማሕበራዊ ኣንቃሕትን ንሰብ ሞያ መራኽብቲ ሓፋሽን ናይ ምክእኢልን ምዝርራብን ባህልና ብኸመይ መልኩ ምዕባይ ከምዝከኣል ግንዛብ ምፍጣር ከምዝግባእ ዝሓበሩ ዶክተር መብራቱ፤ ንሰላም ብድልዩትን ምንቅስቓስን ዝተወሰኑ ኣካላት ፕራሕ ምርግጋፅ ኣይከኣልን ክብሉ ተሃሪቦም።

ብምዃኑ 'ውን ካብ መንግስቲ ጀሚሩ ኹሎም መዳርግቲ ኣካላት ትፀቢት ዝግበረሎም ተራ ክዋፅኡ ትፀቢት ይግበረሎም።

ከም መብርሂ እቶም ወሃብቲ ርእቶ፤ ዝኾነ ሕቶ ፍታሕ ክፈኸብ ዝኸኢል ብሰላማዊ ዘተን ምክክርን 'ዮ። ሰላም ዝረጋገፀ 'ውን ብድልዩት ውሑዳት ወገናት ዘይኮነስ ምትሕብርን ግዕርን ኹሎም መዳርግቲ እንትሕወሱ 'ዮ። ስለዝኾነ 'ውን ዘላቂ ሃገራዊ ሰላም ንምዕሳል መንግስቲ፤ ተዋሳኒቲ ፖለቲካ፤ ሃይማኖታዊ ትኩረት፤ ህዝብን ኸልኦት መዳርግቲ ኣካላትን ብምትሕብር ክሰርሑ ኣለዎም።

ቢሮ ትምህርቲ ትግራይ ከይዲ ትምህርቲ ንምጥንኻር ምስ ዝምልከቶም ኣካላትን ተቐራራቡ ክሰርሑ ከምዝግባእ ተገሊፀ

መዳርግ 7/4ር

ኣዲስ ኣበባ፡- ቢሮ ትምህርቲ ክልል ትግራይ ምስ ሚኒስቴር ትምህርቲን ካልኦት ዝምልከቶም ኣካላትን ብቐረባ ብምስራሕ ሰላማዊ ምምህር ምስትምህር ንምጥንኻር ክሰርሑ ከምዘለዎ ጉዳይ ቐዳማዊ ኮሚቴ ልምዓት ሓይሊሰብ፤ ስራሕ ስምራትን ቴክኖሎጂን ኣፍሊጡ።

እቲ ቀዳማዊ ኮሚቴ 13 ሚያዝያ 2016 ዓ.ም ኣብ ክልል ትግራይ ኣብዝተፈለገዎ ኣብያተ ትምህርቲ ምልክታ ኣካይዱ።

እቲ ቀዳማዊ ኮሚቴ ኣብቲ ክልል ብዘጋጠመ ጎንዩ ስዒቡ ጉድኣት ዝበፀሐን ኣብያተ ትምህርቲ ዳግም ምጅማራን፤ ተመሃሮ ናብ ትምህርቲ ምምላሶም፤ ብዘዕባ ሓዳሽ ስርዓተ ትምህርቲ ዝበርሑ ዘለዉ ስራሕቲ ግንዛብ ናይ ምፍጣር ስራሕቲ ከምኡ 'ውን ተምሃሮ 6ይን 8ይን ክፍሊ ንፈተና ምድላው ብዝምልከት ምስ መራሕትን ስራሕተኛታትን እቲ ቢሮን በቢ ደረጃታት ዘለዉ መምህራንን ኣሃራሪቡ። ኣብ ከተማ መቐለ ኣብ ዝርከቡ 1ይን 2ይን ብርኪ ኣብያተ ትምህርቲ 'ውን ዑደት ኣካይዱ።

ኣብቲ ትፅብብቲ ምክትል ኣብ መንበር ቀዳማዊ ኮሚቴ ዶክተር ቤተልጃም ላቐው ከምዝበለኡ፤ ኣብ ዝተሰለፉ ዓመታት ኣብቲ ክልል ብዝተፈጠረ ጎንዩ ስዒቡ ብዙሓት ኣብያተ ትምህርቲ ጉድኣት ከምዝበፀሐን ነቲ ኮሚቴ ብዝቐረበሉ ገለፃን ብዝገበሮ ምልክታን ከምዝተረድኦን

ገለፀን።

ካብዚ ብተወሳኺ ተበግሕነት ትምህርቲ ሕገ መንግስታዊ መሰል ዜጋታት 'ኳ እንተኾነ ብሰንኪ እቲ ፀገም ግን ተምሃሮ እቲ ክልል ከምዝተሃሰዩ ብምጥቓም፤ ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብር፤ ዝተጎድኦ ስነ-ልቦና ተምሃሮ ብምምላሽ፤ ግበኦ ናይ ትምህርቲ ኣታቓታት ብምሃብ፤ ተምሃሮ መሉእ ብመሉእ ናብ ትምህርቲ ተመለሶም ውፅኢታዊ ክኾኑ ከምዝግባእ ኣተሓሳስቦን።

ንቐገሊ ቢሮ ትምህርቲ ብዝተማለኦ ኩነታት ናብ ስራሕ ክኣቱ ፍሉይ ትልሚ ብምድላው ምስ ሚኒስቴር ትምህርትን ፋይናንስን ከምኡ 'ውን ምስ ኩሎም ዝምልከቶም ኣካላት ብምውህሃድ ክሰርሑ ከምዘለዎን

ቀዳማዊ ኮሚቴ 'ውን ናይ ባዕሉ ሓገዝ ከምዝገብርን ተሃሪቦን።

ኣባላት ቀዳማዊ ኮሚቴ ብወገናም ድሕሪ ብዙሕ ፀገማት ቢሮ ትምህርቲ እቲ ክልል፤ መምህራንን ተምሃሮን ናብ ንቡር ስርሖም ምምላሶም ብምድናቕ፤ ካብ ዝተሰለፉ ፀገማት ትምህርቲ ብምውሳድን ንቐገሊ ግበኦ ስነ-ኣእምሮኣዊ ምድላዎት ብምግባር ንፅባሕ ንዝተሰበ ህይወት ብርቲዕካ ምስራሕ ከምዘድሊ ገሊፆም።

ሓላፊ ቢሮ ትምህርቲ ክልል ትግራይ ዶክተር ኪሮስ ጉዕሽ (ዶ/ር) ብግዲኦም፤ ድሕሪ እቲ ኹናት ኣብቲ ክልል መሰረሕ ምምህርን ምስትምህርን ተጀምሩ 'ኳ እንተሃለዉ፤ ኣብቲ እዋን ኩናት ብዙሓት ኣብያተ ትምህርትን ናውቲ

ትምህርትን ብምዕናዎምን ብምዝማቕምን እቲ ምምህርን ምስትምህርን ከይጉዳእ ሓገዝ ከምዘድሊ ገሊፆም።

ስነ-ኣእምሮኣዊ ጉድኣት ብዙሓት መምህራንን ተምሃሮን ዳግማይ ናብ ቤት ትምህርቲ ዘይምምላሽን፤ ዉዙፍ ደግሞ መምህራን ዘይምኽፋል፤ ካብ መንግስቲ ንዳግመ ህንፅት ዝኸውን እኹል ምምዳብ ብጀት ዘይምህላው፤ ከምኡ'ውን ብዙሓት ኣብያተ ትምህርቲ መዕቐቢ ተመዘበልቲ ምዃን ቀንዲ ምክንያታት ብቐንዳ ዝጠቐሱ ከምዝኾኑ ዶክተር ኪሮስ ገሊፆም።

ኣብ መወዳእታ ኣብዚ ሕዚ ብዘሉ ኩነታት መሰረት ሚኒስቴር ትምህርቲ ከም ሃገር ዘቐመሮ ናይ ተምሃሮ መደብ ፈተና ተምሃሮ እቲ ክልል ክፍተኑ ስለዘይከኣሉ ቀዳማዊ ኮሚቴን ሚኒስቴር ትምህርቲ ኣብዚን ከምኡ'ውን ካልእ ጉዳይትን ንምሕጋዝ እጃሙ ክበርክት ሓቲቶም።

ኣባላት ቀዳማዊ ኮሚቴ ኣብ ከተማ መቐለ ካብ ዝርከባ ኣብያተ ትምህርቲ ሓድነት 1ይን 2ይን ብርኪ ቤት ትምህርቲ ዝተመልከቱ እንትኾኑ፤ ካልኣይ ደረጃ ቤት ትምህርቲ መሉእ ብመሉእ ንመዕቐቢ ተመዘበልቲ እናገልገሉ ምዃንም ተሃሪቦም።

እቲ ቐዳማዊ ኮሚቴ ዘሃራሪቦም መምህራን እቲ ቤት ትምህርቲ ብግዲኦም ብቲ ዝነበረ ፀገም ስዒቡ፤ ብዙሓት መምህራን መማቕምን ምስዳይምን ከምዘለዎ ኮይኑ፤ እቶም ናብ ስራሕ ዝተመለሱ 'ውን ብሰንኪ ናይ 17 ኣዋርሕ ውዙፍ ደግሞ ብዘይምኽፋሎም ኣብ ክበድ ፀገም ከምዝርከቡ ገሊፆም።

ኢዋናዊ ዛዕባ

«ሓድነት ኢትዮጵያ ንዓለም አብነት ንክኾን ክንሰርሕ ኢና»

- ቀዳማይ ሚኒስትር አብይ አሕመድ(ዶ/ር)

መሰረት ገብረሚካኤል

ቀዳማይ ሚኒስትር አብይ አሕመድ (ዶ/ር) ናብ ዞባ ጉራጌ ከተማ ወልቄጤ እንትበፀሱ ርእሰ ምምሕዳር ክልል ማእኸላይ ኢትዮጵያ እንዳሻው ጣቢውን አባላት ካቢኔ ኦቲ ክልልን ከምሉው ውን ሽማግሌታት ዓድን ድምቕ አቀባብላ ገይሮምሎም 'ዮም ። አብቲ ስነ-ስርዓት አቀባብላ ጋሻ ሽማግሌታት ዓዲ ብባህላዊ ምረቓ ንዑደቶም ምስጋና ከምዘቐረቡሎም ተገላፁ 'ዮ። ንለውጢ መንግስቲ ዝድግፍ ህዝባዊ መድረኽ ቀዳማይ ሚኒስትር አብይ አሕመድ (ዶ/ር) ኣብ ዝተረኹበሉ ኣብ ክልል ማእኸላይ ኢትዮጵያ ኣብ ከተማ ወልቄጤ ዝተሳለጠ እንትኸውን እቶም ቀዳማይ ሚኒስትር ዝገብርሙ መድረ ከምዘሰፈሩ ኣቐራብሎም ኣለፍ።

ሕምብርቲ ኢትዮጵያ ዝኾነት ከተማ ወልቄጤ ኾይን ከማሓልፎ ዝደለ መልእኽቲ፤ ጉራጌ ብዛዕባ ሓድነት ፤ ብዛዕባ ሓባራዊት ዘምህረን ብተግባር ዝነበረ ህዝብን ብቋንቋኡ ድማ ሓድነት ሓይሊ 'ዮ ኢሉ ዝሓምን ብሓድነት ዝርከብ ፀጋ ብልምዲ ህይወቱ ዝተገንዘበ ዝኾነ፣ ክልልና ከባልዑን ንዝደልዩ ፤ ኢትዮጵያ ንምክፍፋፍ ንምብልላዕ ቢባህዚኡ ፍልጠታዎም ጉልበቶም ገንዘብም ዘጥፍኡ ፀላእቲ ኢትዮጵያ ኹሉ ጉራጌ ሓድነት ሓይሊ ምዃኑ ፤ መላእ ህዝቢ ኢትዮጵያ ካብዚ ዓዕራም ህዝቢ ሰላም ፎታይ ህዝቢ ትምህርቲ ወሲዖ ንፀላእቲ ቢሪ ከይኸፈተ ሓድነቱ ሓልዩ እዛ ድንቄ ሃገር ንደቅና ኣበልጪግና ምስጋና ንክንኸእል ናይ ግዴላ ንክዋፃእ ካብ ከተማ ወልቄጤ ንመላእ ህዝቢ ኢትዮጵያ መልእኽቲይ ከመሓልፍ ይደሊ 'ዮ።

ጉራጌ ብዛዕባ ሰላም የምህር ብሰላም ይነበር ብዛዕባ ሰላም ዘጋውሕ 'ዮ። ብዛዕባ ሰላም እንትዛረብ ዝዘርእዎ ይደቅል ከምዝገባል ብዛዕባ ሰላም ከይተዛረብና ከይተምህርና ሰላም ከንጎናፀፍ ኣይንኸእልን። መላእ ህዝቢ ኢትዮጵያ ካብ ጉራጌ ተማሃሩ ሰላም ኣድዚሕና እንደሊ ሓቢርካ ንምጎር ንምትሕብባር ዝለምዑትን ዘይትልምን ኢትዮጵያ ንምርኣይ ኹላትና ብሓባር ጠጠው ከንብል ከንኸእልን ዝተሰሓሓትኹም ኣሕዋትና ልቦና ንክህበኩም ኣነን ህዝቢ ከተማ ወልቄጤ መልእኽቲ ነማሓልፍ።

ኢትዮጵያውያን ብዙሕ ባህሊ ቋንቋ ፣መግለፂ መንነት ዘለና ምዃኑ እሙን 'ዮ። እዚ ተፈጥራዊ 'ዮ እዚ ምትራፍ ምሽፋን ኣይካእልን። ኾይን ግና ናትና ምፍልላይ ቋንቋ ፣ ባህሊ ኢትዮጵያ ዝብትን ክኾን የብሉን። ኸዚ 'ውን ሓድነት ኢትዮጵያ ንምርኣይ ሓድነት ጉራጌ ምርኣይ ጠቓሚ 'ዮ። «ሰባት ቤት» ዝበለሉ ምኽንያት ሸውዓተ ዝላ እንተሃለው 'ውን እቶም ሸውዓተ ዝውጡ ብምትሕብባር ብምክብባር ከነሳሩ ከምዘኸእሉ ኣብታት ጉራጌ ንደቆም ኣምሂርም ኸዚ ጉራጌ ብዝተፈለየ ዝላ እንተተፀወዐ 'ውን ዝተፈለየ ቋንቋ እንተሃለው ሓድ ዝገብሮ ምፍልላይ

ንኢትዮጵያ ኣብነት ብምዃኑ መላእ ህዝቢ ኢትዮጵያ ዝተፈለየ ቋንቋ እንተተዛረብና 'ውን ዝተፈለየ

እምነት እንተኣመና ይታና እንተተፈለየ ንኸልእት ተገዚእና ኢትዮጵያ እንክፋፍል ዘይኮና ንሓድነት ኢትዮጵያ ብሓባር ጠጠው ዝበልና ንክንኾን ሎሚ 'ውን ንኸልኣይ ግዜ ዓውዲታይ ከመሓልፈልኩም ይደሊ።

ኢትዮጵያ ብተደጋጋሚ እምቢ ዝበለት ዘይተገዘአት ንነፃነታ ዝተቐለሰት ሃገር ከምዘኾነት ዝዘረብ 'ዮ ኹላትና ንፊልጥ ኢና። ካልኣይ ወረራ ጣልያን ካብ ኩሉ ዙርያ ኢትዮጵያ ተሰብሲቦም ደም ኣፅዕምቶም ከስኪሎም ነፃነት ኢትዮጵያ ድሕሪ ምርግጋያም ሓድ ኢትዮጵያዊ ፊታውራሪ ሓድ ዘይተወደእ ነገር ኣሎ ኢሎም። ድሕሪ ካልኣይ ወረራ ጣልያን ኢትዮጵያ ነፃ እንተነበረት 'ውን መርካቶ ግን ነፃ ኣይነበረትን። መርካቶን ፣ ኢኮኖሚና ነፃ እንድሕር ዘይገይርና ነፃነት ዝተማለአ ከምዘይኾን ዝሓመኑ እቶም ፊታውራሪ ካብ ኣርባዓ ዘይበለፀ ጉራጌ መልሚሎም መርካቶ ኣትዮም። ሎሚ ኢትዮጵያ ጉራጌ እንተይኾነትን መርካቶ ነፃ ዝኾነት ብጀግናታት ኣቦታት ጉራጌ 'ዮ። ቅድሚ እዚ ግና ጉራጌ ብኢትዮጵያውያን ጉራጌ ማእኸል ንግዲ ነይሩ። ሎሚ ሚኒስትር ሰናይ ኢኮኖሚ ዋልታ ዝኾነ መርካቶ ናይ ናዕነት ካልኣይ ኣብነት 'ዮ።

ናዕነት ማለት ብሓይሊ ደንበር ምሕላው ጉራጌ እንተይኾነት ናዕነት ብንግድ ብኢኮኖሚ ባዕልኻ ብምክልኣ ካብ ልመና ምግልጋል ምቁጣብ ከምዘድሊ ንኢትዮጵያ ዘምሃረ ንኢትዮጵያ ባረኽት ዝኾነ ህዝቢ ተረኺብና ብዛዕባ ናዕነት ኢኮኖሚ እንትገሃረብ ብዓብይ ኹብርን ደስታን 'ዮ።

ዝኸበርኩም ህዝቢ ጉራጌ ፤ ኣብ ኢትዮጵያ ኸልተ ኣመላኻኹታ ኣሎ ኢትዮጵያ ትፈርስ 'ዮ ትቦታትን 'ዮ ዝብሉን ንሕና ድማ ኢትዮጵያ ከትብልፀግ 'ዮ ናይ ኣፍሪካ ኣብነት ኢኮኖሚ ሓድነትን ክትኾን 'ዮ እናበልና ኢና ፡ እዚ እም ኸልተ ሓሳባት ብቀሊሉ ኣይተግረብን ንሕና ብዛዕባ ኢትዮጵያ ብልፀግናን ሰላምን ሓድነትን ምዕርን ምልፋዕ መሪፀና ኢና።

ጅግና ህዝቢ ጉራጌ ሎሚ ብመራሕቱ ከምዝተዛረበ ኢትዮጵያ ኣይትከፋፈልን፣ ኢትዮጵያ ኣይትፈርስን ፣ ኢትዮጵያ ከትብልፀግ 'ዮ ። ኣብ ንጎና ጠጠው ንክትብሉ ዓውዲታይ ከቐርብ ይፈቱ። ኢትዮጵያ ከትብልፀግ 'ዮ ኣይትፈርስን እንብል ዘለና ብሕልሚ ኣይኮነን። ብዘፀረዩ ሓሳብን ብስራሕን 'ዮ።

ንኣብነት ኣዲስ ኣበባ ናይ ደቂ ጉራጌ ረሃፅ ዘፅኣ ሎሚ ድማ ዒሲራን ኣርባዕተን ሰዓት ፀባቕኦ ንምሕላው እናሰራሕና ዘለና መዲና ኣፍሪካ ኾይና ንክትርከብ ካብ ምድላይ ጉራጌ ትማሊ መርካቶ ነፃ ከምዘውፀእ ሎሚ ድማ ኣዲስ ኣበባ ካብ ርስሓት፣ ካብ ርካሽ፣ካብ ረሳሕ ኣተሓሳስባ ናፃ ብምግባር ናብ ዝሓሸ ንምስግጋር ኣብ

ናዕነት ማለት ብሓይሊ ደንበር ምሕላው ጉራጌ እንተይኾነት ናዕነት ብንግድ ብኢኮኖሚ ባዕልኻ ብምክልኣ ካብ ልመና ምግልጋል ምቁጣብ ከምዘድሊ ንኢትዮጵያ ዘምሃረ ንኢትዮጵያ ባረኽት ዝኾነ ህዝቢ ተረኺብና ብዛዕባ ናዕነት ኢኮኖሚ እንትገሃረብ ብዓብይ ኹብርን ደስታን 'ዮ

፣ ኸዚ ናቶም መርድእ ከንቱ ኾይኑ ጠጠው ኣልና እንኸድ ሓድ ዝኾና ስለዝኾና ዝኾነ መርድእ እንትንሰምዕ ከፋፋሊ መርድእ እንትንሰምዕ ኣይደንቀናን። ፀላእትና ናይ ኹልግዜ ድልዮቶም ኢትዮጵያ ምክፍፋል ምፍልላይ ፀገማታ ኣብዚሓም ምዝራብ እዚ ምዃኑ ተገንዚብኩም ጉራጌ ናይ ማእኸላይ ኢትዮጵያ ሕምብርቲ ናይ ዓዕሪ ፣ ስራሕ፣ ፍቕሪ ናቶም ሓሳብ ንምጥፋን ንሓባር ሓድነት ምብልፃግ ኣብ ንጎና ጠጠው ክትብሉ ብዓብይ ትሕትና ይሓትት።

ኣብ ጫካን ኣብ ሓድ ሓድ ቦታታት እትርከቡ ኢትዮጵያውያን ካብ እትልእኹም ሓይሊ ንላዕሊ ኢትዮጵያ ትበልፀ። ካብ ዝኸፈለኩም ንላዕሊ ኢትዮጵያ ትበልፀ። ንኢትዮጵያ ሓድነት ፣ ሰላምን ብልፀግናን ብሓባር ጠጠው ክንብልን ካብ ኸፋፋሊ ካብ መንደራነት ሓሳብ ነፃ ወጂኹም ብኢትዮጵያውነት ምሳና ንክትግብዩ ብሽም ህዝቢ ጉራጌ ዓውዲታይ ከቐርብ እፎቱ። ጉራጌ ንግዥም ሓዲና ኣይንሓፍርን። ኢትዮጵያ ከኸበልፀጋ ኢና።

ሓድነት ኢትዮጵያ ንዓለም ኣብነት ንክኾን ክንሰርሕ ኢና። እዚ ማለት ግና ኣይንፍቱንን ማለት ኣይኮነን። ፈተና ንጉሆን ምሽትን ኣሎ። ናይ ፈጣርን ኣይታትን ፀሎት ብምድሓዝ ዝበልፀገት ንኣፍሪካ ኣብነት ዝኾነት ኢትዮጵያ ንደቅና ክነረከብ ኢና። ካብ ዝጀመርናዮ ብልፀግና ፣ ሰላም ፣ ፍቕሪ ይቐርታ ዝምልሰና ዝኸእል ሓድ ሓይሊ የለን። ተሓባቢሪና ኢትዮጵያ ናይ ምብልፃግ ንደቅና ዘይትልምን ሃገር ንምርኣብ ከይዲ ተጠናኺሩ ከቐፀል 'ዮ። ሎሚ ናብ እንግሊዝን ዝሄደ ከኾነ ህዝቢ ጉራጌ እንትንመፀእ ዓብይ ሓጎስ እናተሰመዐና ንመላእ ህዝቢ ኢትዮጵያ ምሳና ምስ ዘሎ ህዝቢ ጉራጌ ብምዃን ሰላም ፣ ፍቕሪ፣ብልፀግና ኣብ መላእ ሃገርና ንክሰፍን ኣነን ህዝቢ ጉራጌ ካብ ወልቄጤ እናብሰርና ኢና። ሓድነትና ከቐፀል 'ዮ ፤ ጉራጌ ከለምዕ 'ዮ፤ ማእኸላይ ኢትዮጵያ ከትለምዕ 'ዮ ፤ ኢትዮጵያ ንኣፍሪካ እትምቐው ሃገር ክትኸውን 'ዮ፤ እዚ ኣነን ንስኹትኩምን ከንርእይ ኢና። የመስግን።

እንገብሮ ኣብ ንጎና ኾይንኩም ንክትሕዝና ኣብ ሓይሪ እዋን ንኢትዮጵያን ንኣፍሪካ ፀብቐቲ ዝኾነት ከተማ ንደቅና ንክነረከብ ኣብ ንጎና ንክትኹብ ብትሕትና ንሓትት። ኣብ ከተማ ጉራጌ እንተይኾነት ኣብ ገጠር ብስርናይ ፣ ናዝ ፣ ብብና ብሻሻ ብለማት ቱርፋት፣ ብደርሆ ፣ ብእንቋቋሉ፣ ብፀባ ከምሉው 'ውን ብምግብ ነፃ ብምውፃእ ስርናይ ንምርኣብ ብልመና ካብ ምስላፍ ንምልማዕ ምስላፍ ይምርፅ ኣልና ተላዒልና ዕላማና ከሳብ ሎሚ ደጊፍኩም ናብ ፍረ ዘለዎ ነገር ከምዘብፃእኩም ኹሉ ጉራጌ ሎሚ 'ውን እኹል ጉልበት እኹል መሬት ዘለዎ ኢትዮጵያ ኣይትልምንን ንልመና ኣይትሰለፍን ብልምዓት ዓርሳ ንክትኸእል ኣብ ምግባር ክትሕገዝና ዓዲታይ የቐርብ።

ዓለም ብስርናይ ባዕልና ክንኸእል ኢና እንትንብል ብዙሕ ኣይዛርብን ፤ ደጋጋሚ ግና ጠሚኹም ኢኹም ክትጠፍኡ ኢኹም ይብሉና። ቅድሚ ኸልተ ወርሒ ዓብይ ድርቂ ኣብ ኢትዮጵያ ኣሎ ተባሂሉ ሰፊሕ ፕሮፖጋንዳ እናተሰራጨው ነይሩ 'ዮ። ከምትፈልጥዎ ጥምየት ግዜ ኣይህብን። እንኳን ኸልተ ወርሒ ኸልተ መዓልቲ ኣየፀንሕን።

ኣብ ኢትዮጵያ ውሽጢ ኢድ ዝሓፀሮም ካብ ዕለታዊ ምግባም ምሕላፍ ዘይኸኣሉ እንተሃልዮም ኢትዮጵያ እዚ እም ካብ ጥምየት ናይ ምልቃቕ ዓቕሚ ስለዘለዎ እንተኸኣሎኩም ሓገዝና ተዘይኹን ግና ንጉሆን ምሽትን ከምዝሳለና መርድእ ኣይተጋወሕና ኣልናዮም ነይርና።

“ምንቅስቃሴ ቱሪዝም ብመንግስቲ ጥራት ዝፍፀም ስለዘይኮነ ኣብ ሕውየት ቱሪዝም ግድኡ ክዋፃእ ይፅውዕ”

- ኣይተ የማነ ገደሉ

ኣብርሃ ሓገስ

ቐድሚ እቲ ኹናት ካብ 80 ክሳብ 90 ሺሕ ዝኾኑ ቱሪስታት ወፃኢ ናብ ክልተ ሰለስተ ሚልዮን ዝኾኑ ድማ ናይ ውሽጢ ዓዲ ከምኡ ‘ውን ንዝተፈለለዩ ፍፃሜታት ንምጥብናይን ይመፅኡ ነይሮም ‘ዮም። ኣብዚ ሒዝናዮ ዘለና ዓመት 2016 ዓ.ም ከባቢ 3 ሺሕ ዝኾኑ ቱሪስታት መስራሕታት ቱሪዝም ትግራይ ንብንዮም። ቐድሞ ክብል ኣብዝሓ ኣብ ኣኹሱም ከባቢ ተወሲኑ ዝነበረ ምንቅስቃሳት ቱሪዝም ሎሚ ናብ ካልኦት ከባቢታት ገርዓልታ፣ ጉሎ መኻዳ፣ ጋንታ ኣፈሹም፣ ኣፅብን ውቕሮን ዝበሉ ከባቢታት መስራሕታት ቱሪዝም ኣናሰፍሖ ዝኾኑ ዘሎ ኮይኑ፣ ካብዚ ብተወሳኺ ድማ ዝተፈለለዩ ስራሕቲ ፈጠራታት ኢደ ጥበብን ከም ምሕጃር ንቦታትን ዝበሉን ካልኦትን ካብ ኣዋን ናብ ኣዋን ኣናወሰኹ ይኹዱ ብምህላዎም ናብ ትግራይ ዝመፅኡ ቱሪስታት ፃንሒት ግዝኣም ንምንዋሕ ተስፋ ዝህቡ ምንቅስቃሳት ይግበር ኣሎ። ካብን ናብን ምንቅስቃሳት ቱሪስታት ሰላማዊ ንክኸውን ብመኸበርቲ ፀጥታ ዝተጠናኸረ ሓለዋ ይግበረሎም ‘ዮ። ካብ 2015 ጀመሩ ኣብ ቱሪስታት እዚኦ ፀገም በዓላ ዝብሃል የለን። እዚ ድማ ግንዛብ ኣቲ ሕብረተሰብ ዝለዓለ ስለዝኾነ ‘ዮ።

ንቱሪዝም ዓቢ ግደ ዘለዎም መሰረተ ልምዳት ከም መዕርፎ ነፈርቲ ሃዪ ዮሃንስን መኣዲ ንወለዶ(ገበታ ለትውልዲ) ዝበሉ ስራሕቲ ፅቡቕ ተስፋ ዝህቡ ምንቅስቃሳት ይግበሩ ኣለው። ከምኡ ‘ውን ኣብ ገርዓልታ ብፌዴራል መንግስቲ ዝሰራሕ ዘሎ ኣካል መኣዲ ንወለዶ ዝኾነ ስራሕቲ ሎጅ ‘ውን ብፅቡቕ ምንቅስቃሰ ይኸይድ ኣሎ። ከምኡ ‘ውን ገርዓልታ ከም ሓደ መስራሕቲ ቱሪዝም “ብሉፅ ቱሪዝም መንገድ” ኮይኑ ኣብ ዓለም ንክወዳደርን ንክምረፅን ኣብ ቐፃሊ ድማ ሓደ ዓምዲ ልምዳት ቱሪዝም ትግራይ ንክኸውን ብመንግስቲ፣ ማሕበረሰብ፣ መዳርግቲ ኣካላትን ስራሕቲ ይካየድ ኣሎ። እዚ ዝበሉ ናይ ሎሚ ጋሻና ኣብ ቢሮ ባህልን ቱሪዝምን ትግራይ ዳይሬክቶሬት ዳይሬክተር ብቐዳሕ ምርግጋፅ ዝኾኑ ኣይተ የማነ ገደሉ ምስ ጋዜጣ ወጋሕታ ኣብ ዝነበርዎ ፃንሒት ኣብ ኣዋናዊ ምንቅስቃሰ ቱሪዝም ትግራይን ተዛማዲቲ ዛዕባታትን ሙሉእ ከምዚ ዝሰዕብ ቀሪቡ ኣሎ፣ ሰናይ ንባብ።

ወጋሕታ:- ብብርኪ ሃገር ይኹን ብብርኪ ዓለም ትኩረት በዓላት ዓዲ ካብ ዘሰክቡ ወይ ክሰክቡ ይክእሉ “ዮም ዝበሃሉ ዋና ፀጋታት ቱሪዝም ትግራይ እንታይ እንታይ” ዮም?

ኣይተ የማነ:- ኣብ ፀጋታት ቱሪዝም ትግራይ ክንርኢ ከለና ብታሪኽ፣ ተፈጥሮን ባህልን ናይ ውሽጢ ዓዲ ይኹን ናይ ወፃኢ ቱሪስታት ዝሰክቡ ሃፍታታት ኣለውዎ ‘ዮም። እዚ ድማ ቐድሚ እቲ ኹናት ካብ 80 ክሳብ 90 ሺሕ ዝኾኑ ቱሪስታት ወፃኢ ናብ ክልተ ሰለስተ ሚልዮን ዝኾኑ ድማ ናይ ውሽጢ ዓዲ ከምኡ ‘ውን ንዝተፈለለዩ ፍፃሜታት ንምጥብናይን ይመፅኡ ነይሮም ‘ዮም። ብፍላይ ኣብ ኣርኮሎጂ ክንወስድ ከለና ድማ፣ ብዙሓት ናይ ኣርኮሎጂ መስራሕታት ኣለው ‘ዮም። ካብዚኦም ናይ ቐድሞ ስልጣን ኣክሱም ብዙሓት ሓድግታት ኣለው። ኣብዚ ድማ ናብ 11ን 12ን ዝኾኑ ኣብ ዝተፈለለዩ ቦታት ብኳዕቲ ተረኺቦም መፅናዕቲ እናተገብሮም ዝኾኑ ኮይኖም ኣብዚኦም ዝተረኸቡ ውፅኢታት ኣርኮሎጂ ድማ ንፊልል 3000 ሺሕ ዓመታት ዕድመ ዘቐፀሩ ኣብ ማይ ኣድራሻን ኣብ ነበሉትን ክልኣት ከባቢታትን ተርኺቦም ‘ዮም። ብፍላይ ኣብ ነበሉት ዝተረኸቡ እንተወሲድና፣ ካብ 1ሺሕን 600ን ቕ.ልክ ኣብ ማይ ኣድራሻ ዝተረኸቡ እንተወሲድና ድማ 1ሺሕን250 ዓ.ም ኣብ የሓ ‘ውን ካብ 8ይ ክሳብ 9ይ ኣብ ዘሎ ክፍለ ዘመን ከምዘሎ ዝፍለጥ ኮይኑ ኣብ ዓዲ ኣካውሕ ‘ውን እንተወሲድና ምስኡ ዝተደረኸ ውጂኢታት ኣርኮሎጂ እናተረኸቡ ዘለውሉ ኩነታት ‘ዮ ዘሎ።

ብተፈጥሮኣዊ ክንወስድ ከለና ድማ፣ ኣብ ሞንጎ ብሄራዊ ፓርክ ሰሜንን ደናክል ዝተሓተ ትሕቲ ፀፍሒ ባሕሪ ዝርከብ ብምዃኑ ተፈጥሮኣዊ ሰሓባይን ብኣቀማምጥኡ ድማ ማራኽን ከምኡ ‘ውን ንቦታትን እምባታትን ንምሕጃር ዝኣምሰሉ ምንቅስቃሳት ቱሪዝም ፅቡቕን መርኣዮ ዝኾኑ መስራሕታት ዝርከቡዎ ክልል ‘ዮ።

ወጋሕታ:- ቐድሚ እቲ ኹናት ኣብ ዝተፈላለዩ ከባቢ ብፍላይ ኣብ ከባቢ ሰሜን ምዕራብን ካልኦት

ከባቢን ጀሚሮም ዝነበሩ መፅናዕታት ኣርኪዮሎጂ ኣብዚ እዋን ኣብ ምንታይ ኩነታት ይርከቡ?

ኣይተ የማነ:- መብዛኦትኡን ናይ ኣርኪዮሎጂ ቦታት ኩናት ዝተኸየደለን ከባቢታት ‘የን። ኣብ ከባቢ ሰሜን ምዕራብ እንተወሲድና ኣብ ከባቢ ሸረ ዘሎ ማይ ኣድራሻ ብዙሓት ኩናት ዝተኸየደሉ ቦታ ‘ዮ። ኣብ ከባቢ ጉሎ መኻዳ መነበይቲ እንተኸደና ‘ውን ኩናት ዝነበሮን ብዙሓት ፀገማት ዝነበሩ ‘ዮ። ብፍላይ ኣብ ክልቲኣን ማይ ኣድራሻን ነበሉትን እንተወሲድና ኣብቲ ኩናት ብዝተሓተፉ ኣካላት ብዙሓት ጉድኣት ዝበፀሎምን ብፍላይ ኣብ ስቶር ዝነበሩ ሓድግታት ንክሰረቁን ንክበታተኑን ተገይሩ ነይሩ ‘ዮ። ኣብዚ እዋን ግና ኣብቲ ምርምር ዝነበሩ ኣካላት ኣርኪዮሎጂ መዳኦም ኣብቲ ቦታት ኣርኪዮሎጂ ዝበፀሐ ጉድኣታት መፅናዕቲ ኣካይዶም ንቐፃሊ ከመይ ገይሮም መፅናዕቶም ክቐፅሉ ከምዝኸለሉ ስራሕቲ ሰርቪዶ እናካየዱ ‘ዮም ዝርከቡ ዘለው።

ወጋሕታ:- ቐድሚ እቲ ኹናት ይኹን ኣብዚ እዋን ግን ዘሰክቡ ፀጋታት ቱሪዝም ብኣንፃር ዘለዎም ረብሓ ብመንገስቲ ይኹን ብውልቕ ሰብ ሃፍታትን ሙሉራትን እኹል ቆላሕታ ረኺቦም ዘለዎም ኩነታት እንታይ ይመስል?

ኣይተ የማነ:- ቐድሞ ኣሉ ቐድሚ እቲ ኹናት ተስፋ ዝህቡ ምንቅስቃሳት ነይሮም ‘ዮም። ብፍላይ ኣብ ቦታት ኣርኪዮሎጂ፣ ተፈጥሮኣውን ታሪኻውን ቦታታት መሊኦም ተፅኒዖም ‘ዮም ኣሌካ ምዝራብ ኣይክኣልን ‘ዮ። ከምዝፍለጥ ኣብ ኣክሱም ‘ኣ እንተወሲድና ስልፊል 5 ወይ 10 ሚኢታዊ ኣርኪዮሎጂ መፅናዕቲ ኣይተኸየደሎምን። ኣብ ካሊኦ ከባቢ ‘ውን ከምኡ ‘ዮ። ኣብቲ ስራሕቲ ልምዳት እንተወሲድና ‘ውን፣ እቲ ዝተረኸቡ መስራሕቲ ቱሪዝም ናብ ዕዳጋ ካብ ምቕራብ ሓሊፍና እዚ ዝብሃል ኣፅኒዕና ዝኸደናዮ የለን። ይኹን ምበር ተስፋ ዝህቡ ምንቅስቃሳት ነይሮም ‘ዮም። ቐድሞ ኣሊ ከምዝገልፀኩም ከባቢ 80ን 90ን ሺሕ ናይ ወፃኢ ቱሪስታት ይጉብንዮ ነይሮም ‘ዮም። ብፍላይ ድማ ኣብ ባህላውን ሃይማኖታውን ከም ኣሸንዳ፣ መስቀል፣ ጥምቀትን ሕዳር ፀዮንን ካልኦትን ዝበሉ በዓላት ፍፃሜታትን ፈሰትቫላትን ካብ እዋን ናብ እዋን ቱሪስት ናይ ምስሓብ ዓቕሚ እናወሰኹ ዝመፅኡ ኩነታት

ነይሮም ‘ዮም። ይኹን ምበር ብኣንፃር ዘሎ ሃፍቲ ቱሪዝም ትግራይ ወሲድካ እንትርኢ ግና ኣፍካ መሊእኻ ለሚው ‘ዮ ኢልካ ዝተሃረብሉ ኣይኮነን።

ወጋሕታ:- እቲ ሕብረተሰብ ኣብ ፀጋታት ቱሪዝም ዘለዎ ምልክታ፣ ብፍላይ ኣብ ምዕቃብን ምልካይን እንታይ ይመስል?

ኣይተ የማነ:- ከምዝፍለጥ ‘ዮም ኣብ ትግራይ ዘለው ሓድግታት ልዕሊ 3 ሺሕ ዓመታት ዝፀንሑ ‘ዮም። እዚኦም ድማ ከባቢ እዚ ሓዚ ካብ ወለዶ ናብ ወለዶ ሓብሒሎ ክይሰረቁ ዓቁቡን ክብድ ዝበለ ነገር እንተጋጥም ‘ውን ከባቢ ሂውቱ ‘ውን መስዋእቲ እናኸፈለ እናተሰጋገሩ ንክፀንሑ ዝነበሮም እዚ ሕብረተሰብ እዚ ‘ዮ። ስለዚ እቲ ማሕበረሰብ ሓድጉ ኣብ ምንክብካብን ምዕቃብን ካብ እዋን ናብ እዋን እናማዕበለ ይመፅእ ኣሎ ‘ዮ።

ካብዚ መስራሕታት ቱሪዝም ከ እቲ ሕብረተሰብ እንታይ ይጥቀም ንዝበል ድማ ተስፋ ዝህቡ ስራሕቲ እናተሰርሐ ‘ዮ ዘሎ። ቐድሞ ክብል ከምዝፍለጥ መብዛኦትኡ ዝነበረ ምንቅስቃሳት ቱሪዝም ኣብ ኣኹሱም ዝተወሰነ ‘ዮ ነይሩ፣ ሎሚ ግና ናብ ከባቢ ገርዓልታ፣ ጉሎ መኻዳ፣ ጋንታ ኣፈሹም፣ ኣፅብን ውቕሮን ዝበሉ ከባቢታት እናሰፍሩ ‘ዮ ዝኾኑ ዘሎ። ካብዚ ብተወሳኺ ድማ ዝተፈለለዩ ስራሕቲ ፈጠራታት ኢደ ጥበብን ከም ምሕጃር ንቦታትን ዝበሉን ካልኦትን ካብ እዋን ናብ እዋን እናወሰኹ ይኹዱ ብምህላዎም ናብ ትግራይ ዝመፅኡ ቱሪስታት ፃንሒት ግዝኣም ንምንዋሕ ‘ውን ተስፋ ዝህቡ ምንቅስቃሳት ይግበር ኣሎ ‘ዮ። እዚ ዝኾኑን ዘሎ ድማ እቲ ሕብረተሰብ ኣብ ቱሪዝም ዘለዎ ግንዛብ ካብ እዋን ናብ እዋን እናወሰኹ ይመፅእ ብምህላው ‘ዮ ዘርኣካ።

ወጋሕታ:- ኣብዚ እዋን ምንቅስቃሰ ቱሪዝም ትግራይ እንታይ ይመስል እንታይ ሰውጢ ኣሎ? ብፍላይ ቢሮ ባህልን ቱሪዝምን ኣብ ምንታይ ትኩረት ገይሩ ይሰርሕ ኣሎ?

ኣይተ የማነ:- ድሕሪ ስምምዕነት ፕሪቶርያ ዝተኸየደ ስራሕቲ ክንርኢ ከለና ኣብ ሓድግታትን ሃፍቲ ተፈጥሮን ባህልን ትግራይ ዝበፀሐ ዕንወት እንታይ ከምዝመስልን ብዝምልከቶም ኣካላት መፅናዕቲ ተኸይዱ ቀፃሊ ድማ ኣብዚም ዝበፀሐና ዕንወትን ኪሳሪን ስራሕቲ

ምሕዋይ ንምስራሕን ባህግን ድልዮትን ትግራይ እንታይ ከምዝመስልን ዝዚ እንታይ ከምዘድልን ድማ «ኒድ ኣሰስመንት» ዝሰራሕ ዘሎ ከይኑ ብኡ ኣቢሉ ድማ ኣብ ቀፃሊ ስትራተጂ ልምዳት ቱሪዝም ኣብ ምድላው ኢና ንርከብ። ሰላም ምስተፈጠረ ጎና ጎኒ ድማ ብፍላይ ኣብ ፌስትቫላትን ፍፃሜታን በዓላት ከዓ እቲ ሕብረተሰብ ‘ውን ብዝተፈላፈሉን ብዝወነኖን ፅቡቕ ምስሊ ትግራይ ብዝነፀባርቁ መልክዕ ምንቅስቃሰ ቱሪዝም ኣብ ባኪጅ መሰረት ዝገበረ ስራሕቲ ይሰራሕ ‘ዮ ዘሎ።

ካብዚ ቐፃሊና እንገራ ድማ ገርዓልታ ከም ሓደ መስራሕቲ ቱሪዝም ብዓለም ለኸ ትካል ሕቡራት ዓለም ቱሪዝም በቢዓመቱ ዘወዳደሮ “ብሉፅ ቱሪዝም መንገድ” ኮይኑ ንክወዳደርን ንክምረፅን ኣብቲ ከባቢ ቱሪዝም መንገድ ንክኸውን ከማልኡ ዝግብኦም ዝተፈለለዩ ኣታውታት ተግባር ቱሪዝምን ነቲ ውድድር ዝምጥኑ ስራሕቲ ደክመንትታት ፅሑፍ፣ ፎቶ ግራፍን ሺድዮታትን ተዳልዮም ናብ ዝምልከቶም ኣካላት ተላኢኹ ኣሎ። ኣብ ቐፃሊ ድማ ሓደ ዓምዲ ልምዳት ቱሪዝም ትግራይ ንክኸውን ድማ ብመንግስቲ ብማሕበረሰብ፣ መዳርግቲ ኣካላትን ዝተፈለለዩ ዩኒቨርሲቲታትን መፅናዕቲ ኣብ ምክያድ ከይዲ ‘ዮ ዝርከብ።

ኣብዚ ብሉፅ ቱሪዝም መንገድ ክንበል ከለና ሓደ ኣብ ዘላቕ ከባቢያዊ፣ ኢኮኖሚያዊን ተጠቃምነት ሕብረተሰብን ዘጠቃልል ኮይኑ፣ ካብ ፈጠራዊ ስራሕቲ ከባቢ እቲ ቱሪዝምን ባህልን ልምድን ንስራሕቲ ንረብሓ ቱሪዝም ብምውግል ከም ባህላዊ ማኅላ ኣተሓራርሳ ካልኦት ባህላዊ ምንቅስቃሳት ከም ባህላዊ መንግስቲን ዝበሉን ስራሕቲ ብምስራሕ ፃንሒት ዑደት ቱሪስታት ብምንዋሕ ብኢኮኖሚ ተጠቓሚ ዝኾኑ ካብኡ ድማ ገርዓልታ ኣብ ናይ ዓለም ብሉፅ ምስራሕ ቱሪዝም ዝርዝር ክኣትው ከሎ ኣብ ምፍላጥ ዕዳጋ ክኸውን ይኸእል ኣብ ስራሕቲ ልምዳት ይኹን ኣብ ናይ ፅቀባ ስራሕቲ ተሳትፎ ማሕበረሰብ ዓለም ዝሓየለ ንክኸውን ይገብሮ። ናይ ምልላይ ዓቕሙ ‘ውን ብኡ መጠን ክጎልፅ ይኸእል።

ወጋሕታ:- ናይ ውሽጢ ዓዲን ወፃኢን ምንቅስቃሰ ዑደት ቱሪስታት እንታይ ይመስል?

ኣይተ የማነ:- ከምዝፍለጥ ብፍላይ ድሕሪ ስምምዕነት ሰላም እቲ ቐድሞ ኣሉ ኣብ እዋን ኩናት ተኣጊዱ ዝነበረ ምንቅስቃሰ ቱሪዝም ድሕሪ ምልላይ ፣ ዋላ ‘ኣ ሓዚ ‘ውን እቲ ኣብ ክልል ኣምሓራ ዘሎ ኩነታት ናይ ባዕሉ ፅልዎ የሃልዎ ኣብ ትግራይ ዝርኢ ዝሎ ሃዋህው ሰላም ብፍላይ ኣብ ትሕቲ ግዝያዊ ምምሕዳር ዘሎ ከባቢ ዝተመሃየሽ ሰላም ምህላው እናረከዩ ዝተፈለለዩ ቱሪስታት ብፍላይ ኣብ ከባቢ ገራልታ፣ ኣክሱም፣ ውቁር ኣብያተ ክርስትያን ዘለዎን ከባቢታት ተፈጥሮኣዊ መስራሕቲ ቱሪዝም ዘለዎን ከባቢታት ተስፋ ዝህቡ ምንቅስቃሳት ኣሎ። ኣብ 2016 ዓ.ም ከባቢ ሓዚ ‘ውን ከባቢ 3 ሺሕ ዝኾኑ ቱሪስታት ደቂ ወፃኢ መዳኦም ንብንዮም ‘ዮም። ብፍላይ ኣብ ምሕጃር፣ ድንኳን ሰራሕም ኣብ ምፅናሕ ዝኣምሰሉ ፅቡቕ ይንቐሳቐሱ ኣለው ‘ዮም።

ኣብ ናይ ውሽጢ ዓዲ ቱሪዝም ክንርኢ ከለና ድማ ኣብ ዝተፈለለዩ ፌስትቫላትን ፍፃሜታትን ከምኡ ‘ውን መንእሴት ትግራይ በቢከባቢኦም ብገጅሊታት ኣናተወደቡ ንኡብነት ኣብ ከባቢ ደቡብ ትግራይ፣ ኣክሱም፣ ሸረን ተምቤንን ካልኦት ከባቢታትን ብፍላይ ኣብ ቀዳምን ሰንበትን ኣብ ምሕጃር ንቦታት ዝኣምሰሉ ብሰፊሑ ኣብ ቱሪዝም ተስፋ ዝህቡ ምንቅስቃሰ ‘ዮ ዝርኣይ ዘሎ።

ወጋሕታ:- ከምዝፍለጥ ሰላም ሓደ ከባቢ በዓላት ዓዲ ቱሪስታት ኣብ ምስራብ ወሳኒ “ዮ እዋን ፣ ሰላም ኣብ ምጥንኻር ብፍላይ ኣብ ከባቢ መስራሕቲ ቱሪዝማት ከመይ ኣሎ?

ኣይተ የማነ:- ኣብዚ ወሳኒ ጉዳይ ግንዛብ ማሕበረሰብ ምዕባይ ‘ዮ። ኣብ ትግራይ ፅቡቕ ካብ ዝተረኣሉ ሓደ እቲ ሕብረተሰብ ኣብ ቱሪስት ዘለዎ ግንዛብ ዝግበየ ስለዝኾነ፣ ቱሪስት ካብን ናብን ኣብ ዝንቀሳቀሱ እዋን ብቆልዑ መናእሰይ ከም ልመናን ዝኣምሰሉ ከይዋከቡን ኣብቲ ከባቢ ብዝርከቡ ሰብ ሞያ ቱሪዝምን ናይ ከባቢ ምምሕዳርን መዕባይ ግንዛብ ብምሃብ ቱሪስታት ብሰላምን ተኸቢሮምን ንክኸዱን ኣብ ጉዕዝኣም

“ምንቅስቃሴ ቱሪዝም ብመንግስቲ ጥራሕ ዝፍፀም...”

ፀገም ከዩጋጥምም ብመኸበርቲ ፅጥታ ዝተጠናኸረ ሓለዎ ይግበረሎም 'ዩ። ብፍላይ ከዓ ኣብ ትግራይ ልዕሊ 151 ብዘለው መንብይቲ ኣካላት ከመይ ገይሮም ቱሪስት ከስተናግዱ ከምዝግብኦምን ምስቲ ኣዋን ዝኸይድ ዘሎ ምንቅስቃሴ ቱሪዝም ስልጠናታትን ግንዛቦታትን ብምዕባይ ምቕው ምንቅስቃሴ ንክህሊ ሰፊሕ ስራሕቲ ኢና ንካይድ ዘለና። ንኣብነት ድሕሪ ስምምዕነት ፕሪፑርያ ካብ 2016 ዓ.ም ጀሚሩ ኣብ ዝንቅሳቕሱ ቱሪስታት እዚኦ ፀገም ባህሩ ዝተባህረ የለን ኣይተፈጠረን። እዚ ድማ ግንዛቦ ኣቲ ሕብረተሰብ ዝለዓለ ስለዝኾነ 'ዩ።

ከምኡ 'ውን ምስ ዝተፈለለዩ ናይ ወግኢ ገበርቲ ሰናይ ኣካላት ርኩብ ብምፍጣር ብፕሮጀክትታት ብምፍጣር ተወዳዳሪዎ ዝኾነን ደረጃኡ ዝሓለወ ግልጋሎት ቱሪዝም ንምሃብን ናይ ምልላይ ስራሕቲ ንምስራሕን ሰፊሕ ምንቅስቃሴ እናተገበረ 'ዩ ዘሎ። ካሊኦ ከምዝፍለጥ ኣብ ባህሪን ታሪኽን ትግራይ ቦቲ ኹናት ሰፍ ዘይብል ዕንወት ኣጋጢምና 'ዩ። ብፍላይ ኣብ ቱሪዝም ዓብዩ ዕንወት 'ዩ ባህሩ ስለዝኾነ እዚ ንምሕዋይ ድማ ብመንግስቲ ስራሕቲ ጥራሕ ክሸፈን ኣይክእልን 'ዩ። ስለዝኾነ ምስ ኣብ ወግኢ ዝርከቡ ተመራመርቲ ይኹኑ ዳያስፖራታት ብዝተፈለለዩ መልክዕ ድጋፍ ንምርካብ ዝተጠናኸረ ርኩብ ይሰራሕ ኣለዎ።

ወጋሕታ:- ከም ትራንስፖርት መዕረፊ ጳጋይሽን ካልቶት መሰረተ ልምዓት ቱሪዝምን ዝኣምሰሱ ኣብ ምምሳእ ዝገበር ምንቅስቃሴ እንታይ ይመስል? ብፍላይ ኣብ ስራሕ ዝርከብ መዕርፎ ነፈርቲ ሃይይ ዩውሃንስ ኣክሱም ዝበሉን ከም ኣብ ገርዓልታ ዝስራሕ ዘሎ ገበታ ስትውልድ ዝበሉ ስራሕቲ ኣብ ምንታይ ባህሪም ኣሰው?

ኣይተ ዩማነ:- ከምዝፍለጥ መዕርፎ ነፈርቲ ሃይይ ዩውሃንስ ኣክሱም ብቲ ኹናት ብዘጋጠሞ ዕንወት ምኽንያት ከሳብ ሓዚ ግልጋሎት ኣይጀመረን ዘሎ። ሓዚ ግና ኣብ ኸይዲ ስራሕቲ ፀገና ዝርከብ ኮይኑ ኣብ ሓፂር

እዋን ስራሕቲ ከምዝዘዘም 'ዩ ብዝተፈለለዩ ሚዲያታት ዝሰማዕ ዘሎ። ከምኡ 'ውን ቅድም ኢሎም ዓንዮም ዝነበሩ ዝተፈለለዩ ሆቴላት መዕርፎ ኣጋይሽን ናብ ስርሖም ንክምለሱ ኣብ ፅቡቕ ምንቅስቃሴ 'ዮም ዘለው። ብተመሳሳሊ ድማ ኣብ ገርዓልታ ብፌደራል መንግስቲ ዝሰራሕ ዘሎ ኣካል ገበታ ንሃገር ዝኾነ ስራሕቲ ሎጅ 'ውን ኣብ ፅቡቕ ምንቅስቃሴ 'ዩ ዝርከብ ዘሎ። ስለዚ ብሓፈሻ

ፅቡቕ ተሰፋ ዝህብ ምንቅስቃሴ 'ዩ ዘሎ።
ወጋሕታ:-ኣብ መወዳእታ ምስዚ ተተሓሕዞ ክልዓል ዘለም ዝትብልም ዘይተልዕኑ ሓሳብ ወይ መልእኽቲ እንተሃልዩ ዕድል ክህበም?
ኣይተ ዩማነ:- ምንቅስቃሴ ቱሪዝም ብመንግስቲ ጥራሕ ዝፍፀም ኣይኮነን ስለዚ ብሓፈሻ ኣብ ኢትዮጵያ ውሽጢ ይኹን ብፍላይ ድማ ኣብ ትግራይን ኣብ

ዝተፈለለዩ ሃገራት ዝርከቡ ዳያስፖራታትን ኣብ ዝካየድ ዘሎ ሕውየትን ህንፅትን ቱሪዝም ብዝኸእልዎ ዓቕሚ ብፍልጠትን ብፋይናንስን ድጋፍ ብምግባር ግደኦም ክዋፅኡ ግደዐተይ የቐርብ።
ወጋሕታ:- ንዝሃቡኒ ሓበሬታን መብርህን የቐንዩሰይ።
ኣይተ ዩማነ:- ኣነ 'ውን የቐንዩሰይ።

ስምምዕነት ሰላም...

ዳግመ ህንፅትን ምእዋይን ተጀሚሩ 'ዩ። ሰብኣዊ ሓገዝ ብዘይ ዕንቅፋት ናብ ትግራይ ክበዕሓሉ ዝኸእል ባይታ ፈጠርና ኢና ዝበለ እቲ ቤት ምኽራ፣ ድሕሪ ምፍርራም ስምምዕነት ሰላም፣ መንግስቲ ኣብ ስምምዕነት ሰላም ካብ ዝነበሮ ግብጽ ንላዕሊ ብምኽድ ምትእምማን ንምፍጣርን ሰላም ንምዕቃብን ኣድላዩ 'ዩ ዝበሎ ተኸታታሊ ስጉምትታት ወሲዱ 'ዩ ክብል ገሊፁ።

ኣስዒቡ ከሳብ ሕዚ ቦቲ ስምምዕነት ሰላም ዝተረኸበ ውፅኢትን ራሕዋን ከምዘለዎ ኮይኑ፣ ዝቐረየ ክስራሕ ዘለዎ ስራሕ ኣለዎ። ብፍላይ ድማ ብመሰረት እቲ ስምምዕነት ዕጡቓት ህወሓት ዕጥቆም ክፈትሑ ኣለዎም። ሕቶ መንነትን ምምሕዳራዊ ደባትን ዘለዎም ክባቢታትን ንምፍታሕ እቲ ዝተቐመጠ ኣንፈት ኣብ ግብር ክውዕል ኣለዎ ኣሉ።

ብኩናት ዝተመዘበሉ ንምምላሽን ንምጥያሽን ዝተጀመረ ስራሕ ክዘዘም ኣለዎ። ካብ ዝሓለፈ ጌጋ ዘይምምሃር ናይ ቀዳማይ ጌጋ ካብ ምፍጻም ዝኸፍኦ 'ዩ። ካብ ሕሉፍ ጌጋታቶም ከይተማሃሩ ሎሚ 'ውን ተመሳሳሊ ሽግራት ንምፍጣር ዝሰርሑ ኩልና ተሓቢርና ስርዓት ክነትሕዝ ኣለና። ድሕሪ ትዕግስቲ ዝፍፀም ምኽባር ሕገ ዘሰዕሶ ኣሰቃቕሻ ሳቡን ካብ ናይ ዝሓለፈ ታሪኽ ክንመሃር ይግባእ ኢሉ እቲ መግለፂ።

መንግስቲ ዝተቋረፁ መሰረተ ልምዓትን ግልጋሎታትን ንምዕቃን ዳግማይ ንምጀማርን ኣበርቲዑ እናሰርሐ 'ዩ፣ ኣብ ክልል ትግራይ ፋይናንሳውን ቁጠባውን ንጥፈታት ንምሰላጥ ብዙሕ ገንዘብ ኣውግኡ 'ዩ። ናይ ሰላም ብፅሕት መኸሰብ ዓቢዩ ስለዝኾነ መንግስቲ ነቲ ቁስሊ ንክሓዩ ትፅቢት ካብ ዝግበረሉ ንላዕሊ እናሰርሐ 'ዩ። እዚ ግን ናይ መንግስቲ ሓላፍነት ምበር ከም ፍርሒ ክውሰድ የብሉን ክብል ኣረጂኡ።

ከምቲ ኣብ ስምምዕነት ፕሪፑርያ ዝተገልፀ፣ ኣብ ሕገመንግስትና ከም ዝተቐመጠ፣ ከም ሃገር ዝህልወና ሓዲ ሓይሊ ምክልኻል ጥራይ 'ዩ። ክልላት ብደረጃ ክልል ሕገ ንምትግባር ካብ ዘድልዮም ፖሊሲን ምልኻን ሓሊፉ ካሊኦ ዕጡቓት ዝተወደበን ሰራዊት ክህልወን ኣይክእልን፣ ክኸውን የብሉን፣ ብምኽኑ ምፍታሕ ዕጥቕን ካልኣት ተተሓሳዝቲ ጉዳይትን ብመሰረት ትልሚ ኮሚሽን ተሃድሶ ብቐርጠና ክፍፀሙ ይግባእ ክብል ኣተሓሳሲዮ።

ምህርቲ መዓድን ክልል ትግራይ...

ንትካል ፕረስ ኢትዮጵያ ከም ዝገለፀም፣ ኣብ ትግራይ ዝተፈለለዩ ዓይነት መዓድን ኣሎ፣ ናይ ኮንስትራክሽን፣ ንመጋየሻ ዝውዕልን ፍሉይት ዝበሃሉ መዓድናትን ይርከቡ።

ምስቲ ተፈጠሩ ዝነበረ ኮናት ብዝተፈለለዩ ኣካላት ብዘይ ሕጋዊ መንገዲ ተታሒዞ ዝፀንሐ ናይ መዓድን ቦታታት ምንባሩ ብምግላፅ፣ ድሕሪ እቲ ኮናት ድማ ብሕጋዊ መገዲ ቦታታት ሒዞም ስራሕቲ ምፍራይ መዓድን እናሰርሑ ዝርከቡ ማሕበራት ምህላዎም ተዛሪቦም።

ብኸልእ ወገን ድማ ባቢኸባቢኡ ብተልብትን ሕጋዊ ብምምሳልን ብዘይ ኣግባብ መዓድን ናይ ምጉሓል ኹነታት ከም ዘሎ ዝገለፁ እንትኾነ፣ ነዚ ንምቁፅፃር ድማ ምስቲ ኣፍቲ ክልል ዘሎ ፖለቲካዊ ዘይምርጋዕ ብዝተወሰነ ብርኪ ኣፀጋሚ እንተኾነ 'ኳ ምስ ህዝቢ ብምዝርራብ ናብ ስርዓት ንምኣታው ዝተጀመረ ጀማሮ ምህላወ ገሊፆም።

ዘይሕጋውያን ምስ ዘይሕጋውያን ሰባት እናተራኸቡ መዓድን ብፍላይ ወርቁ ብኮንትሮግንድ ናይ ምሻጥ

ተርእዮታት ከም ዘለዉ ብምግላፅ፣ ምስቲ ሓዚ ዘሎ ዘይምዕራይ ኹነታት ብቐርጠና ንምልዋጥ ብዝተኸኣለ መጠን ምስ ህዝብን መናእሰይን እናተዘራረብናን እናተረዳዳእናን ናብ ሕጋውነት ዝኣትወሉ ኹነታት ገዕሪ እናተገበረ 'ዩ ኢሎም።

እቶም ሓላፊ ከም ዝበልዎ፣ እቶም ሕጋውያን ዝበሃሉ ድማ ቐድሞ ክብል መረዳእታ ወሲዶም፣ ብሕጋዊ መገዲ እቲ ቦታ ተዋሂብዎም ኣብ ምልማዕ ዝነበሩ 'ዮም። እቲ ዝገብኑ ዓመታት ኣብ ግምት ብምእታው ናብ ስራሕ ክኣትዉ ተገይሩ 'ዩ ምስ ቦሎ፣ ኸልኣት ሓደሽቲ ድማ ብሕጋዊ መገዲ ናብ ስራሕቲ መዓድን ዝኣተዉ ከም ዘለዉ ገሊፆም።

ብኸልእ ወገን ድማ ንኸሰርሑ ቦታ ወሲዶም ሒዞም ሱቕ ዝበሉ ምህላዎም ብምግላፅ፣ እቲ ዝወሰድዎ ቦታ እንድሕር ዘይሰርሑሉ ወይ ክሰርሑሉ ዘይከኣሉ እኹል ምኽንያት እንተዘይሃልዶም፣ ብዙሓት ስራሕ ደለይቲ መናእሰይን ተጋደልትን ስለ ዘለዉና ብማሕበር እናወደብና ክሰርሑ ክንገብር ኢና ኢሎም።

ብርክት ዝበሉ መናእሰያት ብሕጋዊ መገዲ ኣብዚ

«ኢትዮጵያ ካብ ኢኮኖሚያዊ ፅግዕተኝነት ተናገፋ...»

ብዙሕ መግለፂ መንነት ከምዘለና ብምቕባል ኣፈላላይ ባህሊ፣ ቋንቋን ክባቢያዊ ኣቐማምጣን ኢትዮጵያ ዝብትን ክኸውን ከምዘይብሉ 'ውን እቶም ቀዳማይ ሚኒስትር ገሊፆም።

ህዝቢ ጉራጌ ዋላ 'ኳ ኣብ ውሽጢ ዝተፈለለዩ መንነታት እንተሃለውዎ ብጉራጌነት ሓዲ ኮይኑ ብምንባር መርእዮን ምልክትን ሓዲነት ኢትዮጵያ ኮይኑ ከምዝነበረ

ዝገለፁ እቶም ቀዳማይ ሚኒስትር፣ ኢትዮጵያ ዋላ 'ኳ ብተደጋጋሚ ንነፃነታ ዝተቐለለትን ብባዕዳዊ መግዛእቲ ዘይተገዝአትን እንተኾነት ካብ ኢኮኖሚያዊ ፅግዕተኝነት ብምንጋፍ ናፅነታ ሙሉእ ንምግባር ምስራሕ ከምዝግባእ ኣተሓሳሲዮም።

ኣብ ኢትዮጵያ ኸልተ ኣመላኻኽታ ኣሎ ኢትዮጵያ

ትፈርስ 'ያ ትብታትን 'ያ ዝብሉን ንሕና ድማ ኢትዮጵያ ክትብልፀግ 'ያ ናይ ኣፍሪካ ኣብነት ኢኮኖሚ ሓድነትን ክትኾን 'ያ እናበልና ኢና ዝበሉ ቀዳማይ ሚኒስትር ኣብይ፣ እዚኦም ኸልተ ሓሳባት ብቀሊሉ ኣይተዓረቐን ንሕና ብዛዕባ ኢትዮጵያ ብልፅግናን ሰላምን ሓድነትን ምዕዳርን ምቕላሽን መሪፅና ኢና ኢሎም።

ኣብዚ ሒዝናዮ ዘለና ዓመት ቱሪስታት ወግኢ...

ቱሪስታት ግንኡት ግዜኦም ንምንባሕ ተሰፋ ዝህቡ ምንቅስቃሳት ይግበር ኣሎ ክብሉ ኣይተ ዩማነ ተዛሪቦም።

ቐድሞ ክብል ኣብዝሓ ምንቅስቃሳት ቱሪዝም ኣብ ኣኹሱም ክባቢ ተወሲኑ ከምዝነበረ ዝገለፁ ኣይተ ዩማነ ሎሚ ገና ናብ ካልኣት ክባቢታት ከም ገርዓልታ፣ ጉሎ መኻዳ፣ ጋንታ ኣፈሹም፣ ኣፅብን ውቕሮን ዝበሉ ክባቢ መስሕባት ቱሪዝም እናሰፍሑ ይኸይዱ ከምዘሎ ሓቢሮም።

መስራብ ቱሪዝም ንዑደተኛታት ውሑስ ኣብ

ምግባር ብዝምለከት ካብን ናብን ምንቅስቃሳት ቱሪስታት ሰላማዊ ንክኸውን ብመኸበርቲ ፀጥታ ዝተጠናኸረ ሓለዎ ይግበረሎም 'ዩ ዝበሉ ኣይተ ዩማነ፣ ስምምዕነት ሰላም ፕሪፑርያ ካብ ዝግበር ጀሚሩ ኣብ ቱሪስታት እዚኦ ፀገም ባህሩ ዝተባህረ የለን። እዚ ድማ እቲ ሕብረተሰብ ኣብ ቱሪዝም ዘለዎ ግንዛብ 'ውን ዝለዓለ ስለዝኾነ 'ዩ ብምግባር ገሊፆም።

መሰረተ ልምዓታት ቱሪዝም ብዝምልከት ኣብ ገርዓልታ ብፌደራል መንግስቲ ዝሰራሕ ዘሎ ኣካል መዓዲ

ንወለዶ ዝኾነ ስራሕቲ ሎጅ ኣብ ፅቡቕ ምንቅስቃሴ ይርከብ ከም ዘሎ ኣይተ ዩማነ ወሲኹም ሓቢሮም ።

ብተወሳኺ ገርዓልታ ከም ሓዲ መስራብ ቱሪዝም “ብሉፅ ቱሪዝም መንደር” ኮይኑ ንክወዳደርን ንክመረፅን ነቲ ውድድር ዝምጥኑ ስራሕቲ ደክመንትታት ፅሑፍ፣ ፎቶ ግራፍን ቪዲዮታትን ተዳልዮም ናብ ዝምልከቶም ኣካላት ከምዝተሓሸኹ ዝገለፁ ኣይተ ዩማነ፣ ገርዓልታ ኣብ ናይ ዓለም ብሉፃት ምስሕብ ቱሪዝም ዝርዝር ክኣትው ከሎ ካብ ኢኮኖሚያዊ ረብሓኡ ዝዛየደ ብዙሕ ረብሓ ከምዝህልዎ ገሊፆም።

